

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Laurensinstituut - ASO te ZELZATE

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Pedagogisch geheel	105494-105486
Instellingsnummer	105486
Instelling	Sint-Laurensinstituut - ASO
Directeur	Katelijne Detand
Adres	Patronagestraat 51 - 9060 ZELZATE
Telefoon	09-345.53.19
Fax	09-342.84.05
E-mail	info.sl@sint-laurens.be
Website	http://www.sint-laurens.be
Bestuur van de instelling	VZW Provinciaal Broeders van Liefde
Adres	Stropstraat 119 - 9000 GENT
Scholengemeenschap	SGKSO Stroming Gent Noord-West
Adres	Eksaardserijweg 24 - 9041 OOSTAKKER
CLB	Vrij CLB Regio Gent
Adres	Holstraat 95 - 9000 GENT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	17-02-2014,18-02-2014,19-02-2014,20-02-2014,21-02-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	21-02-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	30-04-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Henri CHRISTIAEN
Teamleden	Elly DE KEYSER, Gino MALFAIT, Herman ROS, Vera TIMMERS
Deskundige(n) behorend tot de administratie	NIHIL
Externe deskundige(n)	NIHIL

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Muzikale opvoeding in het eerste leerjaar van de A-stroom en basisopties Latijn en Moderne wetenschappen (leerplan D/ 2009/7841/029) en de tweede graad aso Economie, Latijn en Wetenschappen (leerplannen D/ 2000/0279/003 en D/2013/7841/010).....	8
3.1.1.2 Techniek in het eerste leerjaar van de A-stroom en de basisopties Latijn en Moderne wetenschappen (D/2010/7841/017)	10
3.1.1.3 Socio-economische initiatie in het eerste leerjaar van de A-stroom van de basisoptie Moderne wetenschappen (leerplan D/2011/7841/009)	12
3.1.1.4 Economie in de tweede graad aso Economie (leerplan D/2006/0279/050)	13
3.1.1.5 Engels in de tweede en derde graad aso (leerplannen D/2012/7841/006, D/2004/0279/042 en D/2006/0279/041)	15
3.1.1.6 Economie in de derde graad aso Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051).....	17
3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	18
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	20
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	21
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	21
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	22
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	22
4.2 Evaluatiepraktijk.....	23
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	26
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	28
6.1 Wat doet de school goed?.....	28
6.2 Wat kan de school verbeteren?	28
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	28
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	29
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	29

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

In het verleden functioneerden de twee Sint-Laurensscholen als afzonderlijke autonome scholen. De samenwerking tussen beide scholen was minimaal. Met de totstandkoming van de pedagogische eenheid is daar recentelijk verandering in gekomen. Vooral cruciale ontwikkelingen, zoals het dalend leerlingenaantal en het noodgedwongen efficiënter inzetten van de middelen hebben dit proces versneld.

In het teken van de organisatieverandering zijn departementen- en graadstructuren geïnstalleerd, waaronder vormingscomponenten en vakken ressorteren: Wetenschappen en Techniek, Economie & Maatschappij, Talen, Welzijn & Maatschappij en Kunst & Creatie.

De nieuwe structuur met een totaal nieuw directieteam dateert pas van november vorig schooljaar. De reorganisatie wordt gedragen door het leidmotief: "Iedereen is belangrijk ongeacht het talent". Men streeft ernaar om op de respectieve campussen en gestoeld op een duidelijk afsprakenkader daadwerkelijk schooloverstijgend te werken. Leraren worden ingezet over de onderwijsvormen heen. Dit vergt een stapsgewijze aanpak en het overwinnen van weerstanden. Het nieuwe directieteam is er alleszins in geslaagd om de rust onder het personeel te herstellen. Het neemt tevens de uitdaging aan om een aantal zaken opnieuw op de rails te zetten. In de eerste plaats gaat het over het heropstarten van de functioneringsgesprekken en het professionaliseringsbeleid.

Tijdens de doorlichting werd een veilig leer- en leefklimaat vastgesteld met een goede verstandhouding tussen leerlingen en leraren. Traditiegetrouw streven de scholen een brede culturele vorming en ontwikkeling van hun leerlingen na. De leraren tonen hierbij een breed engagement en taakbetrokkenheid. In de uitwerking van de relatie met de vakoverschrijdende eindtermen zit nog een groeimarge. De uitdagingen slaan in hoofdzaak op het operationaliseren van de visie op de vakoverschrijdende eindtermen. In concreto houdt dit verband met het vastleggen van de verantwoordelijkheid en de verwachtingen voor de vakgroepen voor het nastreven van de eindtermen op het vakniveau en in het bijzonder in de lespraktijk.

Het erkenningsonderzoek voor het Sint-Laurensinstituut aso geeft aan dat het onderwijs voldoende vanuit de eindtermen en de leerplandoelstellingen wordt ingevuld voor economie in de basisoptie Moderne wetenschappen, voor economie in de tweede graad Economie en voor economie in de derde graad Economie-moderne talen en Economie-wiskunde. De leerplanrealisering voldoet verder voor muzikale opvoeding en techniek in het eerste leerjaar in de A-stroom en in de basisopties Latijn en Moderne wetenschappen. Voor het vak muzikale opvoeding is dit eveneens het geval in de studierichtingen Economie, Latijn en Wetenschappen. De leerplanrealisatie voor muzikale opvoeding geldt trouwens als een voorbeeld van goede praktijk. Globaal bekeken, wordt er een behoorlijk niveau van kennis, inzicht en toepassing aangebracht. Daarnaast voldoet de leerplanrealisatie niet voor Engels in de tweede graad en de derde graad. Er zijn fundamentele tekorten vastgesteld inzake het onvolledig en onevenwichtig aanbieden van de onderwijsdoelen van de basisvorming. Daarbij worden de doelen die betrekking hebben op het specifiek gedeelte van de pool Moderne talen onvoldoende gerealiseerd. Deze tekorten geven aanleiding tot een gunstig advies beperkt in de tijd en worden dan ook opgevolgd door de inspectie.

De schoolleiding voorziet in de minimale materiële vereisten om de leerplannen te realiseren. Toch zijn er een aantal werkpunten die verband houden met de terbeschikkingstelling van leer- en hulpmiddelen en het doelmatig gebruik van de uitrusting voor bepaalde vakken. De school heeft niettemin op een passende wijze geïnvesteerd in een elektronische leeromgeving, die de interactie en communicatie op school- en klasniveau bevordert. Globaal bekeken, zit de ICT-geletterdheid van de leerlingen betrekkelijk goed op schema. De ICT-integratie verloopt evenwel sterk vak- en leraarafhankelijk.

De schoolleiding ziet het belang in van een uitgebalanceerd professionaliseringsbeleid. Zo heeft ze een prioriteit gemaakt van de aansturing van de vakgroepen. Wel blijft het een aandachtspunt om binnen de departementenstructuur de coördinatie in de verschillende vakken te bewaken. Het recente nascholingsbeleidsplan is gestoeld op een klare visie en bevat interessante uitgangspunten om de deskundigheid van het personeel te bevorderen. Er is aandacht voor de organisatorische ondersteuning,

alsook voor het in kaart brengen van de multiplicatie via de vaknascholingsplannen. De richtlijnen zijn duidelijk en de procedures zijn uitgewerkt. Met het oog op een schoolgebonden prioriteitenbepaling werden de departementshoofden en vakgroepen geresponsabiliseerd. Op het vlak van het nascholingsrendement is er voorlopig nog geen volledig beeld van de implementatie van het geleerde in de vakgroepen. Er zijn trouwens uiteenlopende snelheden in het functioneren van de vakgroepen vastgesteld. Dat loopt voor sommige vakken parallel met de tekorten in de leerplanrealisatie. Een aandachtspunt voor het beleid is dat er amper nascholing wordt gevolgd met betrekking tot het kernthema evaluatie. Dit schooljaar is het evaluatiebeleid door de schoolleiding als prioriteit vooropgezet. Gelet op de reorganisatie is de leerlingenevaluatie in volle ontwikkeling. De eerste stappen zijn gezet om tot een gelijk- en doelgerichte verandering te komen. Hierbij doet het beleid een appel op verantwoordelijkheid van de vakgroepen om de visie te concretiseren. Op schoolniveau is de evaluatiepraktijk goed georganiseerd. De beschikbare informatie is duidelijk en overzichtelijk. De evaluatie- en rapporteringspraktijk wordt ondersteund door organisatorische afspraken en richtlijnen. Wel zijn voor de rapporteringspraktijk de afspraken minder expliciet. De rapportcommentaren zijn veeleer in traditionele zin geformuleerd, met weinig tot geen informatie over de analyse van de resultaten. De remediëringsinspanningen vinden hun neerslag in afzonderlijke documenten. De deliberaties verlopen ernstig en prospectief. De administratieve afhandeling van de processen-verbaal en van de notulen van de delibererende klassenraad geschiedt conform de regelgeving. De vakgroepen en leraren bewaken eigenhandig de kwaliteit van de evaluatie. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat niet alle leraren en vakgroepen de leerplandoelstellingen als uitgangspunt voor de evaluatie aanwenden. Enerzijds verloopt de evaluatie voor een aantal van de onderzochte vakken wel voldoende leerplangericht en is derhalve valide. Anderzijds weerspiegelt de evaluatie van bepaalde vakken de lacunes in de leerplanrealisatie. Voor deze vakken is de evaluatie te kennisgericht, focust ze onvoldoende op het verwachte beheersings- en vaardigheidsniveau of houdt ze geen rekening met het geïntegreerd leerplanconcept. Soms zijn de beoordelingscriteria te vaag of is er weinig transparantie over de onderlinge verhoudingen en toegekende gewichten. In de huidige fase van ontwikkeling is er nog geen gelijkgerichte aanpak voor de implementatie van de procesevaluatie en permanente evaluatie. De invulling van permanente evaluatie voor bepaalde vakken is veeleer een gespreide evaluatie. Aansluitend zijn de bestaande initiatieven inzake het evalueren van vakattitudes vooral leraargebonden.

Tijdens de controle van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de infrastructuur en leermiddelen is vastgesteld dat de scholen de risico's voldoende beheersen. De organisatie verloopt behoorlijk en de scholen nemen maatregelen om de werkpunten van interne en externe verslagen aan te pakken. De scholen voldoen bijgevolg aan de erkenningsvoorwaarden van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De schoolleiding heeft een open en onbevangen kijk op externe evaluatie en ziet de meerwaarde in van de toepassing van interne kwaliteitszorg voor de schoolwerking. Ze beschikt over voldoende kracht en dynamiek om de uitdagingen binnen de pedagogische eenheid in opportuniteiten om te zetten.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	muzikale opvoeding, techniek	
Graad 1 Latijn	muzikale opvoeding, techniek	
Graad 1 Moderne wetenschappen	muzikale opvoeding, techniek	socio-economische initiatie
Graad 2 ASO Economie	Engels	economie, muzikale opvoeding
Graad 2 ASO Latijn	Engels	muzikale opvoeding
Graad 2 ASO Wetenschappen	Engels	muzikale opvoeding
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Engels	economie, Engels
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	Engels	economie
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	Engels	Engels
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	Engels	
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	Engels	
Graad 3 ASO Moderne talen- wetenschappen	Engels	Engels
Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde	Engels	Engels
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	Engels	

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Muzikale opvoeding in het eerste leerjaar van de A-stroom en basisopties Latijn en Moderne wetenschappen (leerplan D/ 2009/7841/029) en de tweede graad aso Economie, Latijn en Wetenschappen (leerplannen D/ 2000/0279/003 en D/2013/7841/010)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Het leerplanwerk kenmerkt zich door reflectie en ruime aandacht voor de actieve muziekbeoefening. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod	Bij de leerplanbehandeling wordt sterk ingezet op de 'musica activa'. Dit geeft het muziekonderwijs een 'élan vital' en draagt bij tot de muziekbeleving en het muziekplezier. Dit zijn meteen de klinkende hoofdtonaarden van de vigerende leerplannen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De leerdoelen met betrekking tot de instrumentale praxis worden heel kwaliteitsvol behandeld. Vooral op het vlak van de ritmiek resulteert dit in een degelijk musiceerniveau. Het zingen krijgt voldoende aandacht en het initiatief van de liederenmap is goed. Het liedrepertoire kan wel veelzijdiger ingevuld worden naar genre, stijl en taal.

Voorts verdient het aanbeveling om bij de uitwerking van het leerdoel 'zingen' ruimer te investeren in stemopwarming, met inbegrip van de ademhaling, een juiste en afwisselende houding (rechttop staan en zitten) alsook de dictie. Het screenen van het vocaal repertoire op basis van interessante muziekpedagogische criteria, kan leiden tot een meer bewuste en degelijke leerlijn voor de vocale praxis. Het a cappella-zingen kan sterker aangewend worden, vooral met het oog op remedial teaching.

Voorts is het aangewezen om het geleidelijk op te bouwen liedrepertoire geregeld te hernemen zodat het muzikale groeiproces ruime kansen krijgt. De klavierbegeleiding is voortreffelijk.

Het muziekbeluisteren krijgt een leerplangerichte invulling via een ruim palet van goed gedoseerde luisterfragmenten, met daarbij voldoende afwisseling van genre, muziekstijl en muziekhistorische periode. Het installeren van een degelijk mengpaneel, alsook de vernieuwing van de luidsprekers is evenwel een noodzaak, en dit met het oog op een meer kwaliteitsvolle geluidswaergave, zowel bij audio als video. Het recent voorzien van internet is een winstpunt en de degelijke implementatie ervan tijdens het muziekpedagogisch handelen biedt een meerwaarde.

Er gaat bij de leerplanbehandeling voldoende aandacht naar creatieve leermomenten, zoals elementair improviseren alsook het ontwerpen, zoals bijvoorbeeld het uitwerken van klankbronnen. Dit laatste levert af en toe mooie en vindingrijke creaties op. Deze activiteit genereert ook geregeld een vakoverstijgende samenwerking en bouwt zo op een interessante manier mee aan de basisvorming van de eerstegraadsleerlingen.

Er is een degelijke opstart gemaakt met het nieuwe leerplan voor de tweede graad aso. Lectuur, studie en reflectie dragen bij tot het inzetten van een aantal belangrijke accentverschuivingen bij dit leerplanwerk. Dit is onder meer merkbaar bij het uittesten van een aantal nieuwe werkvormen met accent op coöperatief leren.

Het geboden muziekonderwijs wordt ondersteund door interessante planningsdocumenten. Deze etaleren de leerplanvorderingen en zijn opgevat als realistische werkdocumenten die een houvast bieden bij het leraarschap.

De inspanningen voor het organiseren van muziekactiviteiten op schoolniveau zijn waardevol. Het creëren van podiumkansen voor de leerlingen en het collegiaal en collectief sleutelen aan muzikaal-artistieke projecten draagt aanzienlijk bij tot de brede en harmonische vorming. Voorts geven deze initiatieven klank en kleur aan het schoolleven en

sleutelen mee aan de verdere groei naar een pedagogische eenheid. Ze behartigen daarbij de leerlingenbegeleiding op een bijzondere wijze.

Onderwijsorganisatie

De grootte van de lesgroepen is over het algemeen beheersbaar. De schoolleiding levert vooral ten aanzien van de eerste graad inspanningen om lesgroepen met haalbare grootte te organiseren.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De muziekl lokalen zijn behoorlijk ingericht, de akoestiek is voortreffelijk en het schoolmeubilair is afgestemd op het ergonomisch comfort van de leerlingen. De niet-frontale opstelling is interessant en versterkt het uitnodigend karakter van de muziekeducatie. Het pianostemmen gebeurt met gepaste regelmaat. De lokalen zijn net en ook de aankleding maakt deze lokalen tot een aangename ruimte voor kunstzinnig onderwijs.

Gelet op het goed gebruik van veel korte beeldfragmenten, is het installeren van een dimmer aangewezen. Hetzelfde geldt voor apparatuur voor geluidsopnames, vooral bedoeld voor het registreren en evalueren van vocale en instrumentale uitvoeringen.

De schoolleiding voorziet op jaarbasis een budget voor de verdere uitbouw van de vaklokalen. Gelet op het voortdurend versterken van een specifiek leerproces is dit noodzakelijk. Het biedt ook kansen om de dialoog tussen schoolleiding, departement en vakgroep verder te vitaliseren met het oog op het verdiepen van de specifieke knowhow inzake het muziekonderwijs. Uiteraard is het noodzakelijk dat alle muzieklessen in het vaklokaal doorgaan, ongeacht welke andere schoolse activiteiten zich voordoen.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

Het evalueren van de muzikale opvoeding vertrekt vanuit een uitgewerkte visietekst. De evaluatiepraktijk is valide en goed afgestemd op de leerplanbehandeling. De keuze voor permanente evaluatie is zinvol en sluit goed aan bij de geest van de leerplannen. De leerlingenresultaten zijn behoorlijk. Voor het evalueren van de muziekpraxis zijn vooral criteria met betrekking tot attitudes opgesteld. Het verdient aanbeveling om ook de specifiek muzikale vorderingen uitdrukkelijker te meten, maar dit vooral uit te werken vanuit een haalbare evaluatiematrix.

Voorts is het aangewezen om bij de schriftelijke evaluaties meer gebruik te maken van klinkende muziek.

Het overzichtsblad van toetsen en taken is een pluspunt en informeert zowel leerlingen als ouders over de evaluatieopdrachten en de behaalde resultaten.

Leerbegeleiding*Preventief**Curatief*

De muzikles kenmerkt zich door een vitaal verloop en heel wat afwisseling van muzikale omgangsvormen. De begeestering geeft een enthousiaste inkleuring aan de muzikles. Uit lesobservaties en gesprekken blijkt dat de leerlingen de muzikles met belangstelling volgen en veelal genieten van deze momenten van muziekeducatie. De instructie is degelijk en het instrumentaal musiceren vertrekt vanuit een interessante didactiek met inbouw van foutenanalyse en remediëring. Ongetwijfeld is het gezamenlijk en veelvuldig musiceren een activiteit die op een unieke manier bijdraagt tot het verstevigen van een positieve sfeer binnen de klasgroep. Onder meer via deze werkwijze draagt de wekelijkse muzikles bij tot de realisatie van de vakoverschrijdende eindtermen alsook tot de psychosociale ondersteuning van de leerlingen. Tijdens de les krijgen de leerlingen zowel aanmoediging als bevestiging. Deze leerlingvriendelijke houding versterkt de muzikles en het welbevinden van de leerlingen.

De gemaakte reflectie over het leren leren binnen de muzikale opvoeding resulteert in heel concrete initiatieven van leerondersteuning die specifiek zijn afgestemd op de leeftijd van de leerlingen. Daarbij is ook de leerbegeleiding inzake informatieverwerking kwaliteitsvol. Voorts is de inspraak bij de samenstelling van de liederenmappen een verrijkend initiatief.

Ook het aanleggen van een logboek bij de uitwerking van de creatieve opdrachten draagt bij tot een kwaliteitsvolle leerbegeleiding.

Bij de uitwerking van de muziekpraxis is het aangewezen om de leerlingen die ook les volgen in het deeltijds kunstonderwijs op hun niveau uit te dagen. Ook het verstevigen van de vocale leerlijn (cfr. supra) kan de leerbegeleiding verder aanscherpen.

Deskundigheidsbevordering*Overleg**Vorming*

De samenstelling van een aantal creatief-artistieke vakken binnen eenzelfde departement biedt perspectieven voor een gelijkgerichte invulling van een aantal leerplan- en aanverwante items. De vakgroep functioneert goed en dit vanuit een collegiale esprit. De verslaglegging van het vakvergaderen is degelijk. Het verdient aanbeveling om binnen de vakgroep te investeren in collegiale en verdiepende leerplanstudie met het oog op het vastleggen van sterke leerlijnen, vooral voor de vocale praxis alsook het verkennen van stemmen en instrumenten (leerlijn klankkleur).

Het participeren aan nascholingsinitiatieven is beperkt. Wel is er jaarlijks een ontmoeting van muziekleraren verbonden aan de secundaire scholen van de Broeders van Liefde.

3.1.1.2 Techniek in het eerste leerjaar van de A-stroom en de basisopties Latijn en Moderne wetenschappen (D/2010/7841/017)

Voldoet

De eindtermen en leerplandoelstellingen worden in voldoende mate aangeboden en gerealiseerd. De school beschikt over de nodige minimale materiële vereisten. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod*Volledigheid**Evenwicht**Beheersingsniveau**Samenhang*

Bij de implementatie van de eindtermen en leerplandoelstellingen benaderen de leraren sterk de leerplanvisie. Zowel de kerncomponenten (technisch systeem, technisch proces, hulpmiddelen, keuzes) als de dimensies (begrijpen, hanteren, duiden) vinden een draagvlak binnen de vijf toepassingsgebieden (biochemie, constructie, energie, transport, informatie en communicatie). De meeste projecten vertrekken vanuit een concrete probleemstelling en sluiten aan bij de leefwereld van de leerlingen. Centraal staat het 'denkend handelen' en het 'doende leren'. Door de diversiteit van de oefeningen slagen de leraren erin om de interesse voor techniek bij de leerlingen aan te moedigen en hun technische geletterdheid te verhogen.

In alle projecten zijn 'het technisch systeem' en 'het technisch proces' herkenbaar opgenomen. Bij de realisaties wordt gebruik gemaakt van verscheidene materialen, machines, gereedschappen, meetinstrumenten ... De fases 'begrijpen', 'hanteren' en 'duiden' worden evenwichtig en projectafhankelijk met diepgang bereikt. Het overgrote deel van de projecten is echter inhoudelijk sterk bepaald waardoor de creativiteit van de leerlingen en het leren maken van keuzes worden beperkt.

De eindtermen met betrekking tot techniek en samenleving - onder meer de rol die bepaalde technische beroepen vervullen in de verschillende stappen van een technisch proces en het belang herkennen van technische beroepen in de huidige samenleving - krijgen slechts gedeeltelijk aandacht.

Onderwijsorganisatie De school volgt de aanbevelingen van het leerplan voor een optimale leerplanrealisatie onvoldoende op. De grootte van de groepen (tot 23 leerlingen) overstijgt het aanbevolen aantal van 12 tot 16 leerlingen. Dergelijke groepsgrootte belemmert het optimaal gebruik van de onderwijstijd, meer in het bijzonder de doeltreffende begeleiding van de techniekprojecten en onderzoeksopdrachten.

Uitrusting Beide technieklokalen zijn ingericht als werkplaatsklassen, waarbij het vaklokaal geïntegreerd is in de praktijkruimte. De beschikbare ruimte in het technieklokaal op de vestigingsplaats Wachtebeke is echter beperkt in verhouding tot de grootte van sommige klasgroepen, zodat actief leren in het gedrang komt. De lokalen beschikken over voldoende materiële middelen en didactisch materiaal om de leerplanrealisatie te bevorderen en om de lessen aanschouwelijk te onderbouwen. Voor de invulling van de ICT-integratie beschikt men over voldoende computers om het ICT- en opzoekwerk te integreren in het leerproces.

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De basisveiligheidsvoorzieningen aan de machines en de veiligheidsinstructiekaarten zijn ter beschikking. De persoonlijke beschermingsmiddelen zijn voorhanden.

Evaluatiepraktijk De evaluatie is voldoende valide en bestaat zowel uit proces- als productevaluatie. De school opteert voor permanente evaluatie in combinatie met gespreide evaluatie. Voor de theoretische leerinhouden zijn de meeste toetsvragen duidelijk opgesteld en afgestemd op de leerplandoelstellingen.

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De praktische vaardigheden worden geëvalueerd tijdens de uitvoering. Voor de dimensie hanteren beoogt het zelf ontwikkelde evaluatie-instrument een proces- en productevaluatie van de realisaties en een reflectie op de eigen prestaties. De leraren stimuleren zelfevaluatie bij hun leerlingen om zodoende hun leerproces bij te sturen en hun betrokkenheid te verhogen.

Leerbegeleiding Voor de invulling van de projecten worden boeiende opdrachten uit leer- en werkboeken genomen. Soms worden aanvullende thema's in losse verzorgde cursusbladen aangereikt. Activerende werkvormen zorgen voor voldoende afwisseling in het didactisch proces. Naast het aanbrengen van kennisinhouden en het uitvoeren van individuele werkjes, introduceren de leraren 'begeleid zelfstandig leren'.

*Preventief
Curatief*

De leerlingen worden actief betrokken tijdens het onderwijsleerproces en krijgen zowel bij de realisaties als bij de verwerking van de theoretische aspecten goede ondersteuning. De remediëring en het geven van feedback gebeuren eerder simultaan met de intense begeleiding. De taken en toetsen worden verbeterd en de afgewerkte realisaties worden individueel of in groep besproken.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De gezamenlijke planning en de vele informele overlegmomenten zorgen voor een grote gelijkgerichtheid van de leraren. In de vakgroep overleggen de leraren regelmatig over bijsturing van de projecten en over organisatorische en materiële elementen van het onderwijsproces. Pedagogisch-didactische aspecten zoals het gebruik van activerende werkvormen en de evaluatiepraktijk maken minder deel uit van het overleg. De aanwezige vakkennis wordt aangevuld met nascholing en ondersteund door de begeleidingsdienst. De leraren hospiteren in andere scholen om te zien hoe daar de invulling van het vak techniek gebeurt.

3.1.1.3 Socio-economische initiatie in het eerste leerjaar van de A-stroom van de basisoptie Moderne wetenschappen (leerplan D/2011/7841/009)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De evaluatie staat in relatie tot de leerplandoelstellingen en is valide.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De specifieke leerplandoelstellingen worden vanuit de contexten consumenten, gezinnen en gemeenschap vrij evenwichtig en diepgaand behandeld. Deze doelstellingen worden gerealiseerd met aandacht voor de leefwereld van de leerlingen. De belangstelling en de motivatie worden hierdoor aangescherpt. Aansluitend heeft men oog voor de toepassing van het actualiteitsprincipe met een inbreng van de leerlingen via de zogenaamde reporter van de week. Doorheen de leerstof wordt voldoende aandacht geschonken aan de eenduidige betekenis van de kernbegrippen. Vanuit een pedagogische taakbekommernis wordt het lesmateriaal aangevuld met extra oefeningen en met lesmateriaal rond participatie en solidariteit. Men doet de nodige inspanningen om de leerlingen de vooropgezette attitudes en vaardigheden van het leerplan eigen te maken. Dit slaat onder meer op de bereidheid om samen te werken en op het nauwkeurig opvolgen van instructies bij het uitvoeren van opdrachten.

Men selecteert de gepaste opdrachten en oefeningen om het in het leerplan uitgewerkte didactische model toe te passen (punt 4.4). Deelaspecten van het onderzoekend leren worden ingeoeft en toegepast via groepswork en projectwerking. De leerlingen leren hierbij omgaan met cijfergegevens, tabellen en eenvoudige grafieken, alsook met rekenbladen. Bij de projecten worden de nodige dwarsverbindingen met het vak wetenschappelijk werk gelegd (milieu en mobiliteit). De samenwerking tussen beide vakken verloopt goed. Dit schooljaar is er meer tijd en ruimte om de projecten uit te werken. Voor het vak wordt er een bijkomend lesuur georganiseerd

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Er wordt voldaan aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. De verbinding tussen leerinhouden, werkvormen en moderne media beïnvloedt op een positieve wijze het lesrendement. De leerlingen zijn vertrouwd met eenvoudige ICT-zoekopdrachten. Dit verhoogt ontegensprekelijk hun vaardigheidsniveau.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	In plaats van examens werd gekozen voor gespreide evaluatie. De toets- en takenfrequentie voor het dagelijks werk is voldoende. Het formatieve karakter ervan wordt goed bewaakt via de regelmatige terugkoppeling naar de leerlingen. De toetsvragen zijn inhoudsrelevant en evenwichtig gespreid over de afgewerkte leerstof. Er wordt zorgvuldig gecorrigeerd op basis van een duidelijke puntenverdeling. Het is een pluspunt dat toetsen worden uitgewisseld.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leerlingen weten duidelijk wat van hen verwacht wordt bij toetsen. Ze ontvangen regelmatig feedback over hun leervorderingen en kunnen rekenen op ondersteuning en remediëring. De richtlijnen voor de ICT-opdrachten zijn duidelijk en overzichtelijk opgesteld, alsook de werkbundels inzake de projecten. Ze bieden de leerlingen een houvast bij de uitwerking ervan.
Deskundigheidsbevordering <i>Vorming</i> <i>Overleg</i>	Er worden in voldoende mate competenties ontwikkeld door middel van (interne) nascholing, lectuur en zelfstudie. Via (in)formeel werkoverleg houdt men de vakinhoudelijke kennis en de samenhang met het vak wetenschappelijk werk op peil. Het niveau van deskundigheidsbevordering weerspiegelt zich evenwel nog niet volledig in het formele vakoverleg.

3.1.1.4 Economie in de tweede graad aso Economie (leerplan D/2006/0279/050)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De evaluatie staat in relatie tot de leerplandoelstellingen en is valide.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Initieel is er inzicht in het leerplanconcept en het doelstellingenkader. De leerplanrealisatie is vorig schooljaar evenwel niet geheel volgens schema verlopen. De beknopte boekhoudkundige leerstof in het eerste leerjaar werd niet volledig afgewerkt. In concreto gaat het over het registreren van de ondernemingsactiviteiten op actief-, passief-, kosten- en opbrengstenrekeningen. Aansluitend werd ook de eenvoudige ratioberekening niet behandeld. Wel werden enkele toepassingen gemaakt rond boekhoudkundige begrippen en het invullen van de balans en de resultatenrekening. De hoofdoorzaak ligt in het gebruik van een nieuw leerboek wat voor tijdverlies zorgde. Bovenop kwam ook nog de factor van lesuitval. Binnen de vakgroep is reeds de afspraak gemaakt om deze leerstof in het tweede leerjaar te behandelen. Dit schooljaar verloopt de leerplanvoortgang in het eerste leerjaar volgens het jaarplan. De overige doelstellingen en leerinhouden werden voldoende diepgaand en evenwichtig aangeboden met oog voor de samenhang in de leerstof. Doorheen het proces van leerplanrealisatie wordt de actualiteitsintegratie op de gepaste wijze geconcretiseerd. Hierbij wordt soms een beroep gedaan op de zelfwerkzaamheid van de leerlingen. De algemene doelstellingen in verband met algemene vorming en sociale finaliteit worden ingevuld, onder andere via thema's met een ethische inslag. Hierbij beoogt men om de leerlingen feiten van opvattingen en opinies te leren onderscheiden en om hen een kritische reflectie aan te leren.
---	---

De leerlingen worden gestimuleerd tot nadenken en redeneren over economische wetmatigheden en verschijnselen. Ze worden vertrouwd gemaakt met de basisprincipes en de concepten om het economisch denken te ondersteunen. De grafische analyses bij het producentengedrag worden hierbij behoorlijk ingeëoefend. Het verwerven en toepassen van een begrippenkader komt eveneens aan bod. Het blijft een reële uitdaging om de onderlinge verwevenheid van de aspecten, die het economische kaderwerk uitmaken door de leerlingen te laten duiden en te verklaren. Dit vergt een begeleid leerproces met toepassing van binnenklasdifferentiatie en actieve werkvormen.

Een creatieve curriculumverruiming geschiedt via de groepswerken, de didactische bezoeken en het interview met een ondernemer. Gerichte initiatieven worden in de steigers gezet om de ondernemingszin bij de leerlingen aan te wakkeren. De gevallenstudie 'Motiveer je ondernemer', 'De ondernemersweek' en het project 'Ethisch handel drijven' zijn daar voorbeelden van. Een behoorlijk aantal lestijden wordt in het tweede leerjaar aan dit project besteed, waarbij items van het eerste leerjaar praktijkgericht aan bod komen. Deze leerstofverruimende initiatieven bieden kansen om de leerlingen bepaalde vaardigheden en attitudes bij te brengen.

De leerlingen worden voldoende geconfronteerd met een krachtige leeromgeving door middel van oefeningen met een uitdagende probleemstelling. Het actief en onderzoekend leren krijgt via specifieke opdrachten gestalte. De leerlingen kunnen met behulp van ICT informatie selecteren, ordenen en bewerken en uitkomsten formuleren. Ze worden vertrouwd gemaakt met het O(riënteren)V(oorbereiden)U(itvoeren)R(eflecteren)-principe en met het concept 'onderzoeksvraag'. Ze worden op de weg gezet van het rapporteren, het presenteren en het reflecteren. Er kan aangetoond worden met welke leerplangebonden taken en opgaven men de specifieke eindtermen van de onderzoekscompetentie realiseert.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Er wordt voldaan aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. Er is actueel bronnenmateriaal beschikbaar dat frequent wordt ingezet. De informaticaklas wordt regelmatig bezocht: het ICT-onderwijs ondersteunt effectief de leerplanrealisatie. In relatie tot de lesthema's worden leerinhouden, werkvormen en media op de gepaste wijze met elkaar verbonden. Dit verhoogt de impact op het lesgebeuren en derhalve het lesrendement.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De toets- en examenvragen liggen in elkaars verlengde: de leerlingen weten wat van hen verwacht wordt. De toetsfrequentie voor het dagelijks werk is voldoende. Het formatief karakter van de evaluatie wordt verzekerd door regelmatige en ondersteunende feedback. De examens zijn verzorgd opgesteld en evenwichtig verspreid over de behandelde leerstof. In parallelle klassen worden ze gezamenlijk opgesteld. Er wordt nauwkeurig verbeterd op basis van een duidelijke puntenverdeling. De actualiteitsinslag verleent de vraagstelling een uitnodigend karakter. De evaluatie overstijgt het louter kennisgerichte. Ze is gevarieerd qua vraagtype en taxonomisch verantwoord. Een aandachtspunt blijft het voldoende variëren in bepaalde vragen over de schooljaren heen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Tijdens het lesgeven heerst er een taakgericht klimaat met aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Er is een reële opvoedkundige bekommernis. De leerlingen worden ondersteund en kunnen rekenen op remediëring, extra oefeningen en eventueel bijlessen. Daarnaast worden ze gepast en intens begeleid bij de uitvoering van de onderzoeksopdrachten. De instructies zijn duidelijk en overzichtelijk uitgewerkt.

Deskundigheidsbevordering	Er worden voldoende competenties ontwikkeld door middel van zelfstudie, lectuur en nascholing. Men houdt zich frequent op de hoogte van de ontwikkelingen in een snel muterend vak. De professionalisering beïnvloedt op een positieve wijze de leerplanrealisatie. Met het oog op het bevorderen van de deskundigheid kan het formele vakoverleg op een hoger niveau getild worden.
<i>Vorming</i>	
<i>Overleg</i>	

3.1.1.5 Engels in de tweede en derde graad aso (leerplannen D/2012/7841/006, D/2004/0279/042 en D/2006/0279/041)

Voldoet niet

De onderwijsdoelen van de basisvorming worden onvolledig en onevenwichtig aangeboden en geëvalueerd. De doelen die betrekking hebben op het specifiek gedeelte van de pool Moderne talen worden onvoldoende gerealiseerd en niet op het verwachte verwerkingsniveau geëvalueerd.

Onderwijsaanbod	De verschillende componenten van de leerplannen van de basisvorming komen aan bod, maar de invulling ervan spoort onvoldoende met de doelen die geformuleerd zijn met betrekking tot kennis en vaardigheden. De leerboeken en niet de leerplannen zijn het richtsnoer voor het leerstofaanbod. Bij de realisatie van de vaardigheidsdoelen is de dekking van de tekstsoorten onvolledig. De strategieën die aan elke vaardigheid gekoppeld zijn, krijgen te weinig aandacht (bijvoorbeeld bij lezen en schrijven).
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Functionele kennis wordt nog te vaak losgekoppeld van de communicatieve vaardigheden. Grammaticale leerinhouden worden niet altijd consequent ingebed in een functionele context en woordenschat wordt overwegend aangeleerd via tweetalige woordenlijsten. Het ontdekken van woordbetekenissen aan de hand van woordleerstrategieën wordt nog te weinig gestimuleerd.

De leerlingen krijgen voldoende spreekkansen tijdens klasgesprekken naar aanleiding van behandelde teksten, maar de tekstsoorten met betrekking tot de spreek- en gespreksvaardigheid worden niet doelbewust in het onderwijsaanbod opgenomen. In de derde graad wordt daarbij verwezen naar de grootte van de lesgroepen, maar deze ongunstige omstandigheid kan geen argument zijn om ze niet te behandelen. Het beheersingsniveau van de spreek- en gespreksvaardigheid wordt niet opgebouwd op basis van criteria die toenemen volgens de toenemende complexiteit van de tekstkenmerken waaraan de taaltaken moeten beantwoorden. De deelname aan een spreekvaardigheidswedstrijd is een lovenswaardig initiatief, maar heeft een beperkt bereik.

Het consequent gebruik van correctietekens bij schrijfoefeningen heeft een meerwaarde, maar leidt niet naar tekstrevisie door de leerling indien de leraar alle fouten zelf verbetert.

Er is veel aandacht voor huislectuur in het leesonderwijs, maar bij de behandeling van teksten wordt te weinig gefocust op de ontwikkeling van leesstrategieën. Het begrijpen van de tekst wordt soms ondergeschikt gemaakt aan woordverklaring.

Er is voldoende aandacht voor de interculturele component. Een aantal initiatieven dragen ook bij tot de brede vorming (bijvoorbeeld toneelvoorstelling, uitwisseling).

In de tweede graad wordt het extra uur nuttig besteed aan de ontwikkeling van de vaardigheden. Hierbij worden de leerlingen uitgedaagd tot zelfstandig werk.

In de pool Moderne talen is het onderwijsaanbod onvoldoende afgestemd op de specifieke eindtermen (SET). Een aantal leerinhouden hebben betrekking op de SET 'taal en cultuur', hoofdzakelijk in de vorm van literaire teksten. Literatuur wordt dan vooral benaderd vanuit een historisch-biografische invalshoek en te weinig als leesvaardigheid. De andere specifieke eindtermen worden niet of niet op het verwachte verwerkingsniveau bestreken. Met betrekking tot de realisatie van de onderzoekscompetentie konden geen leerlingendocumenten voorgelegd worden die aantonen dat SET 16 tot 18 gerealiseerd worden.

Uitrusting De didactische uitrusting voldoet, maar is basic, ook wat de ICT-beschikbaarheid betreft. Het vak Engels kan niet beschikken over een vaklokaal. Beamer en pc zijn in de meeste lokalen aanwezig, maar werden tijdens de doorlichting niet ingezet.

Evaluatiepraktijk In de evaluatie komen niet alle leerplandoelen op evenwichtige wijze aan bod. Leraarafhankelijk zijn de luistervaardigheid en de spreek- en gespreksvaardigheid ondervertegenwoordigd. Voor schrijven wordt in de derde graad een beperkt gamma aan tekstsoorten geëvalueerd en in de tweede graad blijven de schrijfopdrachten overwegend sterk gestuurd.

Voor dagelijks werk is de toetsing frequent, maar de verhouding tussen de verschillende leerplancomponenten is weinig transparant. De gebruikte criteria voor spreken en schrijven zijn zeer algemeen en niet taxonomisch opgebouwd.

De kennisevaluatie situeert zich hoofdzakelijk op het reproductieve niveau. Ook de evaluatie van literatuur en van de interculturele component is overwegend kennisgericht. De mondelinge proef in de derde graad is eveneens sterk gericht op reproductie. In de tweede graad is er een aanzet tot een meer geïntegreerde evaluatie van functionele kennis.

De evaluatie in de pool Moderne talen is onvoldoende afgestemd op de specifieke eindtermen. De evaluatie is er grotendeels identiek aan de evaluatie in de niet-Moderne talen en situeert zich niet op het verwachte verwerkingsniveau.

Indien op de rapporten commentaar wordt geschreven, is hij doorgaans motiverend geformuleerd, maar bevat hij weinig aanknopingspunten voor de bijsturing van het leerproces.

Leerbegeleiding De lessen verlopen in een veilig en stimulerend leerklimaat. Leerlingen met leerproblemen worden adequaat ondersteund. De toetsverbetering wordt niet door elke leraar aangegrepen om van de feedback op evaluatie een leermoment te maken. Toetsen krijgen dan geen eigenhandige verbetering door de leerling. Tijdens de doorlichting was het onderwijsleergesprek de meest gebruikte werkvorm en overwoog de bord-en-krijtdidactiek. Leraarafhankelijk zijn de notities niet overzichtelijk gestructureerd en soms bevatten zij gedateerd lesmateriaal.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep voert jaarlijks een behoeftepeiling uit, maar daarbij worden de reële nascholingsbehoeften niet in kaart gebracht. De nascholingsgraad is de laatste jaren zeer laag. Het vakoverleg is evenmin een forum voor deskundigheidsbevordering. Het ontbreken van vakcoördinatie heeft geleid tot een gebrek aan samenhang en gelijkgerichtheid. De leerplannen werden door de

vakgroep te weinig bestudeerd als inspiratiebron voor een voldoende leerplanrealisatie. Op poolniveau was er onvoldoende overleg om de specifieke eindtermen in samenhang met de andere vreemde talen te realiseren.

3.1.1.6 Economie in de derde graad aso Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De evaluatie staat in relatie tot de leerplandoelstellingen en is valide.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Het onderwijsaanbod is volledig, er zijn geen hiaten. Er is een gerichte leerplanvoortgang wat tot uiting komt in de planmatige aanpak met zinvolle en verantwoorde leerplanverschuivingen. Op basis van de kennis van de leerplanvisie en het inzicht in het leerplanconcept zit de toepassing van het actualiteitsprincipe voor een snel muterend vak puik op schema. De algemene ontwikkeling en de sociabiliteit worden daardoor als algemene doelstellingen verdienstelijk geconcretiseerd. Voor bepaalde taken wordt een beroep gedaan op de zelfwerkzaamheid van de leerlingen. Ze worden eveneens het bewustzijn bijgebracht dat maatschappelijke vraagstukken en ondernemen een ethische dimensie bevatten. Er wordt aandacht besteed aan het verwerven en toepassen van een begrippenrepertoire. Daarnaast geschiedt er een creatieve curriculumverruiming via de groepswerken en de didactische bezoeken.

Vanuit de basisconcepten en de theoretische referentiekaders worden de leerlingen uitgedaagd om de samenhang in het economische kaderwerk te duiden en te verklaren. De grafische analyses leveren hierbij de gepaste bijdrage, terwijl de functionele wiskundige benadering de lineaire vergelijkingen niet overstijgt. Aan de andere kant wordt in samenspraak met het vak wiskunde ingespeeld op economische toepassingen met een hogere moeilijkheidsgraad.

In het luik bedrijfswetenschappen wordt de bedrijfseconomische feitelijkheid vooropgezet door middel van concrete jaarrekeningen en gevallenstudies. Er worden voldoende toepassingen gegeven, die erop gericht zijn om de leerlingen inzicht bij brengen in de financiële organisatie en de onderliggende bedrijfseconomische context van bedrijf en onderneming.

De ICT-integratie ondersteunt op een gerichte wijze de leerplanrealisatie. De leerlingen zijn vertrouwd om met behulp van ICT informatie te selecteren, te ordenen en te bewerken en om uitkomsten te formuleren en te interpreteren.

Inzake de drie specifieke eindtermen van de onderzoekscompetentie kan er aangetoond worden via welke opdrachten ze worden gerealiseerd. Het werken aan de onderzoekscompetentie geschiedt in beide leerjaren gefaseerd, maar is in het eindjaar nog vatbaar voor verfijning. De leerlingen doorlopen de opeenvolgende schakels in het onderzoekstraject met als eindpunt het proces van zelfevaluatie en de confrontatie van de eigen mening met andere standpunten van de klas. Het sluitstuk in het tweede leerjaar is het eindwerk met een zelfgekozen thema. De leerlingen formuleren hierbij eigenhandig opgestelde onderzoeks- en deelvragen en hanteren een logboek. De inhoudelijke diepgang van bepaalde eindwerken in termen van economische analyse scoort zwak. Aandachtspunten blijven een goede selectie van onderwerpen binnen het leerplan en het reduceren van het aantal onderzoeksopdrachten in het eindjaar.

Uitrusting Met het oog op de leerplanrealisering wordt er voldaan aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. Er is actueel bronnenmateriaal beschikbaar dat continu wordt ingezet (zie de actualiteitsinslag). De informaticaklas wordt frequent bezocht. In relatie tot de lesthema's worden leerinhouden, werkvormen en media op de gepaste wijze met elkaar verbonden. Dit beïnvloedt op een positieve wijze de impact op het klasgebeuren en derhalve de voortgang in de leerstof. Daarnaast wordt het elektronische platform ingeschakeld ter ondersteuning van de lespraktijk en het werken aan de onderzoekscompetentie.

Evaluatiepraktijk De toetsfrequentie voor het dagelijks werk is voldoende. Het formatief karakter van de evaluatie wordt verzekerd door regelmatige en ondersteunende feedback. De examenvragen liggen in het verlengde van de toetsen en taken. De examens zijn verzorgd opgesteld en evenwichtig gespreid over de behandelde leerstof. De evaluatie overstijgt het louter kennisgerichte en is gevarieerd qua vraagtype. Analoog met het dagelijks werk komt het actualiteitsprincipe op een puike wijze aan bod. De puntenverdeling is duidelijk en er wordt zorgvuldig gecorrigeerd. De mondelinge examens worden op een voldoende betrouwbare wijze georganiseerd (aselecte trekking van de vragen, ingediende schriftelijke voorbereidingen en notities tijdens de mondelinge verdediging).

In het teken van de onderzoeksopdrachten vindt er op basis van een goed uitgewerkt beoordelingsformulier een evaluatie plaats, gelinkt aan de opeenvolgende onderzoeksstappen. Ook hier is men nog zoekende naar verdere verfijning.

Leerbegeleiding Tijdens het lesgeven is er een reële pedagogische bekommernis binnen een taakgericht klasklimaat. De leerlingen tonen een maturiteitsvolle houding. Ze worden individueel ondersteund tijdens de oefeningen en het groepswork. Ze kunnen rekenen op remediëring, extra oefeningen en bijwerklessen. Ook binnenklasdifferentiatie en actieve werkvormen worden toegepast. Daarnaast worden de leerlingen adequaat begeleid bij de uitvoering van de onderzoeksopdrachten. De richtlijnen voor het werken aan de opdrachten zijn duidelijk en gestructureerd.

Deskundigheidsbevordering Er worden in voldoende mate competenties ontwikkeld door middel van nascholing, lectuur en zelfstudie. Ten aanzien van specifieke thema's wordt in het lesmateriaal duidelijke sporen van de nascholing aangetroffen. Men houdt op de gepaste wijze de vakinhoudelijke kennis en expertise op peil voor een snel muterend vak. Het niveau van deskundigheidsbevordering weerspiegelt zich nog niet volledig in het formele vakoverleg tussen beide graden.

3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid De scholen vertrekken voor hun gezamenlijke VOET-werking vanuit een uitgebreide visietekst die enkele jaren geleden opgemaakt is door en voor alle scholen van de inrichtende macht. Daarbij was er ook ondersteuning vanuit de pedagogische begeleidingsdienst van de Broeders van Liefde. De ontwikkeling van deze visietekst werd voor de auteurs gekoppeld aan een nascholingsproject 'Stapvoets' (2009-2010). De visietekst koppelt de krachtlijnen en kernwoorden van het pedagogisch project aan de stam-eindtermen en de contexten. In de visietekst wordt ook een model van beleidsplan aangereikt met aandacht voor de kwaliteitscirkel.

De uitgangspunten voor de operationalisering van de visie op schoolniveau zijn terug te vinden in het schoolwerkplan. Deze zijn heel algemeen geformuleerd en vermelden de koppeling van het pedagogisch project met de vakoverschrijdende eindtermen. Daarbij worden zowel de leraren als de schoolorganisatie als de hoekstenen voor het realiseren van de VOET geduid. Het schoolwerkplan noteert ook duidelijk de link tussen leerplandoelstellingen en VOET, evenals de link met zowel het pedagogisch beleid als de uitwerking van intra- en extramurale projecten.

Bij de opstart van de operationalisering hebben de scholen aanzienlijk geïnvesteerd in het informeren van hun personeel over de huidige opdracht inzake VOET alsook, het duiden van de verschillen en accentverschuivingen ten aanzien van de vroegere vakoverschrijdende werking.

Bij het bepalen van de doelgerichtheid is echter nog maar beperkt ingezet op de vakgroepwerking. Hoewel er vakgroepgebonden verschillen optreden, is bij een aanzienlijk aantal vakken nog geen grondige studie gebeurd inzake de brug tussen de leerplanrealisatie en het nastreven van de VOET.

Ondersteuning De scholen investeren aanzienlijk in de brede vorming van de leerlingen. Dit gaat samen met de open cultuur van de school en de grote betrokkenheid ten aanzien van de talrijke initiatieven en projecten. De vakoverschrijdende werking heeft daarin een ruim aandeel. Deze VOET-werking op schoolniveau wordt zowel ondersteund door de graadverantwoordelijken als de departementshoofden. Voor de uitwerking van projecten en intra- of extramurosactiviteiten is er ondersteuning via de organiserende werk- of vakgroepen. Het gebruik van het aanvraagformulier voor een initiatief of project nodigt uit tot reflectie van de betrokken leraren en genereert een gestructureerde koppeling van activiteiten aan VOET. Daarbij is er op schoolniveau ruime aandacht voor organisatie en communicatie, waardoor de schoolwerking geordend verloopt. De ondersteuning kan wel versterkt worden voor wat betreft het informeren van de vakgroepen over het geheel van de vakoverschrijdende werking. Het ruime engagement en de inwerking van de leraren voor hun activiteiten en projecten, zorgt er soms voor dat de leraren hun inbreng nog niet voldoende bekijken als onderdeel van het gezamenlijk vakoverschrijdend project op niveau van de hele school.

Doeltreffendheid Met de reorganisatie van de scholen werd ook de VOET-werking schooloverstijgend afgestemd. Men heeft alle intra- en extramurosactiviteiten geanalyseerd en per leerjaar en onderwijsvorm geïnventariseerd. Zo heeft men een kwantitatief beeld van het aanbod. Voor een kwalitatieve evaluatie is er de reflectie en zelfevaluatie van de organiserende personeelsleden, werk- of vakgroepen. Deze gegevens worden evenwel nog niet systematisch afgezet tegen het geheel van het vakoverschrijdend aanbod. Een meer adequate analyse zou bijgevolg eventuele overlappingen kunnen wegwerken of de behandeling van te beperkt voorkomende eindtermen verstevigen. Uit een vroegere analyse zijn een aantal vastgestelde tekorten intussen wel bijgesteld. Het betreft onder meer de organisatie van leren leren en ICT. Voorts werden ook de vakgroepen aangestuurd voor het ontwikkelen van leerlijnen en werken rond competentiegericht leren. Het systematisch opvolgen van deze items door de schoolleiding en departementen kan nog verstevigd worden.

Ontwikkeling	De schoolleiding investeert veel energie in de groei naar een pedagogische eenheid. Momenteel zijn weinig nieuwe initiatieven uitgewerkt voor de verdere ontwikkeling van de VOET. Vanuit een geplande zelfevaluatie alsook het doorlichtingsverslag wil de school straks de verdere toekomst voor haar vakoverschrijdend werk bepalen en uittekenen. Uit onderzoek en gesprek blijkt duidelijk dat communicatie over de volledige VOET-werking naar alle leraren prioritair is.
Uitvoering Socioculturele samenleving	De aandacht voor een brede en harmonische vorming op schoolniveau krijgt onder meer invulling via een ruim aantal inspanningen met betrekking tot deze context. Er gaat daarbij aandacht naar internationalisering, maar gekoppeld aan een haalbaar financieel plaatje voor alle leerlingen. Sommige initiatieven zijn inspirerend en dragen beslist bij tot het welbevinden van zowel leerlingen als ouders. De uitwerking van deze context maakt ook goed gebruik van de gemeentelijke en regionale socioculturele organisaties. De goede samenwerking met de plaatselijke bibliotheek is slechts één voorbeeld. Gelet op de ook talrijke extramurale initiatieven voor deze context, is het verder onderzoeken van de leerplankoppelingen een noodzaak zodat het vakoverschrijdend werk nog meer een deel is van het vakkenonderwijs. Besluitend kan gesteld worden dat voor deze context zowel de acties als het bereik voldoen.
Lichamelijke gezondheid en veiligheid	De scholen bieden voor deze context een ruim palet aan van projecten die veelal goed zijn afgestemd op de verschillende onderwijsvormen, graden en leerjaren. De initiatieven rond lichamelijke gezondheid en veiligheid, zowel via intra- als extramurosactiviteiten, gebeuren in samenwerking met externen. Voor de invulling van deze context participeert het vakkenonderwijs aanzienlijk. De diepgang van de initiatieven is goed afgestemd op de leeftijd van de betrokken leerlingen. Soms is er ook de participatie van ouders. Doorheen de verschillende initiatieven is er een groei naar verzelfstandiging merkbaar. De betrokken leraren en werkgroepen leveren heel wat inspanningen voor de kostenbeheersing van de gevarieerde initiatieven. Besluitend kan gesteld worden dat voor deze context zowel de acties als het bereik voldoen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De scholen beschikken over een aantal vestigings- en lesplaatsen. Het onderzoek naar de erkenningsvoorwaarde heeft betrekking op de vestigingsplaatsen Patronagestraat 51 en Kerkstraat 64 te Zelzate en op de vestigingsplaats Dorp 21 te Wachtebeke. Blok H op de vestigingsplaats Kerkstraat is buiten dienst gesteld en is dus niet opgenomen in de controle.

Het beleid gaat op systematische wijze de situatie na op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee de controles uitgevoerd worden. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de omgeving waarin wordt onderwezen en men leerlingen begeleidt. Het globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan zijn gestructureerd opgebouwd en tonen aan dat de risico's planmatig worden beheerst. De inhoud hiervan is gebaseerd op de bevindingen van de externe en interne diensten en soms op risicoanalyses.

Hoewel de meeste lokalen voldoen aan de comfort-, veiligheids- en bewoonbaarheidsvoorwaarden zijn er nog belangrijke tekorten opgenomen in het brandpreventieverslag en de externe verslagen om de veiligheid van de infrastructuur te verhogen. Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere zijn gepland. Het globaal preventieplan voorziet op relatief korte termijn in een verbetering van tal van kritieke situaties. De compartimentering en het tegemoetkomen aan de opmerkingen voor de elektrische installaties zijn dringende actiepunten. Een aantal pictogrammen is niet

aangebracht volgens de voorschriften. In verscheidene lokalen is er insijpeling van regenwater door het dak. De leuningen van de trappen in blok G zijn niet meer conform de regelgeving en dienen verhoogd te worden. Op de vestigingsplaats Wachtebeke is er op de speelplaats en het sportterrein kans op valgevaar door losliggende tegels en oneffenheden. Het sanitair blok voor de jongens op de vestigingsplaats Kerkstraat is verouderd. De toiletten voor mannen en vrouwen zijn op de vestigingsplaats Wachtebeke niet gescheiden. Van een aantal machines is er geen indienststellingsverslag. Er is nog geen concreet uitgewerkt beheersplan betreffende de preventie van legionella.

Uit de planning blijkt dat er aandacht is voor maatregelen die in afwachting van een oplossing te gronde de situatie minimaal verbeteren en/of aantonen dat men proactief handelt. Er werden de voorbije jaren reeds grote investeringen gedaan inzake bewoonbaarheid en veiligheid.

De scholen krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarden bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de scholen de tekorten opsporen en wegwerken, de realisatie van kleinere (tussentijdse) oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen vanuit de pedagogische entiteit om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëingsmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

Doelgerichtheid De scholen beschikken over een gezamenlijk nascholingsbeleidsplan met een algemene visie en uitgangspunten voor professionalisering. Deze uitgangspunten omvatten het verhogen van de professionaliteit van elk personeelslid. Het optillen van de professionaliteit betreft zowel het algemeen pedagogische als de onderwijskundige processen. Voorts wil men ook de deskundigheidsbevordering aanzwengelen binnen het vakkenonderwijs, zowel inhoudelijk als didactisch. Het nascholingsbeleidsplan is uitgewerkt vanuit het inventariseren en analyseren van de behoeften inzake deskundigheidsbevordering. Om het geheel in kaart te brengen, werden zowel externe gegevens als interne prioriteiten opgenomen, en dit laatste via gesprekken met de departementsgroepen, vakgroepen en individuele leraren.

Er zijn ook minimumdoelstellingen voor frequentie van nascholing vastgelegd, alsook afspraken voor het implementeren en multipliceren van gevolgde nascholing.

Ondersteuning De organisatorische ondersteuning is degelijk uitgewerkt. Vanuit dialoog met de schoolleiding zit de ondersteuning vooral in handen van de departementshoofden en de vakverantwoordelijken. Voor de concretisering van de ondersteuning zijn richtlijnen en procedures uitgewerkt. Het aanvraagdocument nascholing bevat ook een evaluatieformulier met onder meer een luik voor de mogelijkheden tot implementatie en multiplicatie van de gevolgde nascholing.

Binnen het programma aanvangsbegeleiding worden de beginnende leraren ruim geïnformeerd over de verwachtingen en mogelijkheden van de deskundigheidsbevordering. Dit programma wordt onder meer aangeboden vanuit de eigen pedagogische begeleidingsdienst. In het teken van de nieuwe leerplannen kan niet altijd terugvallen worden op de specifieke vakondersteuning van de begeleidingsdienst.

Bovenop de nascholingsgelden van het departement onderwijs besteedt de school nog extra een aanzienlijk bedrag voor het financieren van de nascholing.

Doeltreffendheid Het participeren aan nascholing alsook het evalueren ervan wordt opgevolgd door de departementshoofden. Nazicht van de voorgelegde overzichten van de laatste drie schooljaren leert dat de nieuwe schoolleiding op intensieve wijze vorming heeft gevolgd inzake het voeren van een adequaat en toekomstgericht schoolbeleid. Bij de lerarengroep is de deelname aan algemeen pedagogische nascholing vaak beperkt tot verantwoordelijken van graden, departementen en werkgroepen. Het volgen van vakgerichte nascholing speelt zich af binnen een relatief kleine verzameling van vakken. Voor een aantal vakken is de participatie laag tot heel laag en beperkt zich soms tot een informatievergadering over een nieuw leerplan.

Deze geringe participatie voor een aantal vakken resulteert in gemiste kansen voor verdiepende leerplanstudie binnen de vakgroepen en levert vanuit bepaalde vakken ook weinig zuurstof naar het departement waarbinnen deze vakken geclusterd worden. Dit schooljaar is er een positieve kentering.

In samenspraak tussen de nieuwe schoolleiding en een aantal leraren zijn recentelijk wel enkele interessante initiatieven genomen die bruggen bouwen

tussen verschillende vakken van de verschillende onderwijsvormen. Deze leerplanbehandeling genereert veelal positieve en onvermoede resultaten, zowel bij leraren als leerlingen. De schoolleiding wil deze inspirerende samenwerking verder aanmoedigen. Naast de meerwaarde ten aanzien van de betrokken vakken, sleutelen deze initiatieven mee aan de verdere groei naar een volwaardige pedagogische eenheid.

Ontwikkeling De schoolleiding investeert veel energie in de groei naar een pedagogische eenheid. Momenteel zijn weinig nieuwe initiatieven uitgewerkt voor de verdere ontwikkeling van de VOET. Vanuit een geplande zelfevaluatie alsook het doorlichtingsverslag wil de school straks de verdere toekomst voor haar vakoverschrijdend werk bepalen en uittekenen.

Uit onderzoek en gesprek blijkt duidelijk dat communicatie over de volledige VOET-werking naar alle leraren prioritair is. Dit kan onder meer voor de vakgroepen de concrete opdracht brengen om het vakkenonderwijs grondig te screenen ten aanzien van de talrijke initiatieven en projecten. Een degelijke screening kan vanuit vastgestelde overlap ook een bepaald leerplancomfort genereren. Het is immers zo dat sommige leraren de behandeling van leerdoelen en leerinhouden via het projectwerk niet voluit interpreteren als meteen ook een onderdeel van de leerplanbehandeling.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft dit schooljaar van de evaluatie een beleidsprioriteit gemaakt. Naar aanleiding van een pedagogische studiedag kwam bottom-up een visie tot stand. De schoolleiding formuleerde een aantal stellingen waarover de departementshoofden een brainstorm hielden die uitmondde in een visietekst. Die visie is nog niet vertaald in operationele doelstellingen op school- en vakniveau. De schoolleiding rekent nu op de vakgroepen om die visie op vakniveau gestalte te geven.

Wat de evaluatiemethode betreft, kiest de school voor een gemengd systeem van examens en gespreide evaluatie. Afhankelijk van de graad worden de examens trimestrieel of semestrieel georganiseerd. De verhouding tussen dagelijks werk en examens en het gewicht van elk trimester / semester liggen vast. Daarin is een groeilijn ingebouwd waarbij de examens progressief zwaarder doorwegen. Voor enkele vakken opteert zij voor permanente evaluatie, maar in de feiten wordt die ingevuld als gespreide evaluatie. Het gemis aan een schoolbrede en gelijkgerichte benadering ligt hieraan ten grondslag.

Bij de evaluatie van de onderzoekscompetentie worden alle onderzoeksstappen beoordeeld op een schaal van zes. In de evaluatie wordt ruimte gemaakt voor zelfevaluatie en beoordeling van de groepseffectiviteit. Het resultaat wordt verrekend in het cijfer van het poolvak.

De principes en uitgangspunten voor de deliberaties liggen vast. Daarin formuleert de school een visie op uitgestelde beslissingen die overeenstemt met de regelgeving.

Voor de rapportering streeft de school naar een motiverende communicatie over de leerprestaties. Zij verloopt cijfermatig en woordelijk via verschillende documenten (overzichtsblad toetsen, dagelijks werkrapport en syntheserapport). Over algemene schoolattitudes wordt apart gerapporteerd.

Ondersteuning De evaluatie wordt organisatorisch ondersteund door een aantal beleidsdocumenten die richtlijnen bevatten voor de evaluatie- en rapporteringspraktijk. De richtlijnen hebben betrekking op de validiteit, de transparantie, de betrouwbaarheid en de billijkheid van de evaluatie. Voor de rapporteringspraktijk zijn de afspraken minder expliciet. Wel worden vanuit het taalteam tips ter beschikking gesteld voor de opbouw en het taalgebruik bij het schrijven van rapportcommentaren. Ook voor de vraagstelling worden de leraren ondersteund met tips voor goede toets- en examenvragen. De rapportering wordt ondersteund door een digitaal rapportstelsysteem. Het is een overzichtelijk document met vermelding van de mediaan en ruimte voor commentaar. De resultaten van aangeboden remediëring worden in een apart document aan het rapport toegevoegd. Het rapport wordt steeds mondeling toegelicht tijdens oudercontacten. Voor de organisatie ervan zijn duidelijke procedures uitgeschreven.

De implementatie van de permanente evaluatie verloopt moeizaam. Zij wordt onvoldoende ondersteund door een duidelijk afsprakenkader en doelgerichte deskundigheidsbevordering.

De procedures en de criteria voor de deliberaties zijn duidelijk uitgeschreven. Voor de motivering van B- en C-attesten op het individueel syntheseblad staat een keuzemenu ter beschikking met standaardformuleringen.

Doeltreffendheid De school verzamelt enkele gegevens over haar evaluatiepraktijk (vaktekort en attestering), maar een systematische analyse ontbreekt. De concretisering van de recent ontwikkelde visie op evaluatie in de vakgroepen wordt opgevolgd door de departementshoofden, terwijl de toetsfrequentie wordt bewaakt door de directie. De rapportcommentaren worden steekproefsgewijs gecheckt. Zij zijn doorgaans stimulerend geformuleerd, maar vervullen niet altijd een diagnostische of remediërende functie. Het is leraarafhankelijk of de aandacht gevestigd wordt op de sterke en zwakke punten van het leerproces en wat daaraan eventueel gedaan kan worden.

De vakgroepen worden geacht erover te waken dat de evaluatie volledig en evenwichtig de leerplandoelen bestrijkt. Ook de verhouding tussen kennis en vaardigheden, proces en product en basis en uitbreiding is materie voor de vakgroepen. In de eerste graad zijn er afspraken over de beheersingsniveaus voor Engels, Frans en wiskunde. De verhouding basis / verdieping wordt in de puntenverdeling vastgelegd.

De visie die recentelijk op niveau van de departementshoofden werd ontwikkeld, heeft op vakniveau nog geen concrete vertaling gekregen en wordt nog niet veralgemeend geïmplementeerd. Toch beantwoordt de evaluatie in de vakken waarvoor het erkenningsonderzoek voldoet, al aan een aantal kwaliteitseisen die in het visiedocument naar voren worden gebracht. De evaluatie is er leerplangericht en taxonomisch verantwoord. Zij wordt transparant gemaakt door het gebruik van criteria, waarbij de leerlingen kunnen deelnemen aan de evaluatie via zelf- en peerevaluatie. In de vakken waarvoor de leerplanrealisatie niet voldoet, wordt de validiteit van de evaluatie ondermijnd door het ontbreken van afspraken over een evenwichtige verhouding tussen kennis en vaardigheden en door een ontoereikende aansluiting van de evaluatie bij de leerplandoelstellingen.

De evaluatie van de onderzoekscompetentie verloopt nog niet volgens de gemaakte afspraken op schoolniveau. Hiervoor moet in de verschillende polen nog denkwerk verricht worden.

In nagenoeg alle vakken wordt remediëring gekoppeld aan tegenvallende resultaten en wordt de evaluatie gebruikt om het leerproces bij te sturen. Minder

veralgemeend is de analyse van de evaluatiegegevens om te reflecteren over de eigen onderwijs- en evaluatiepraktijk.

Uit de evaluatiegegevens blijkt dat de school goede resultaten kan voorleggen. De attestering is gunstig tot zeer gunstig. De deliberatieprocedure beantwoordt aan de vormelijke eisen van de regelgeving. In geval van B- of C-attesten voldoet de school aan de motiveringsplicht. De motiveringen zijn geformuleerd in standaardzinnen en zijn beperkt geschreven op maat van de individuele leerling. De begeleidingsacties en het effect ervan zijn er niet expliciet in opgenomen. Uitgestelde beslissingen zijn zeer zeldzaam en worden toegekend conform de regelgeving. Aan sommige A-attesten wordt een waarschuwing of een vakantietaak gekoppeld. Indien die niet tot het gewenste resultaat leiden, voorziet de school in een remediëeringsplan.

Ontwikkeling De evaluatiepraktijk is in volle ontwikkeling. Zij is een beleidsprioriteit in het lopende schooljaar. Na de fase van de visieontwikkeling worden strategieën ontwikkeld om voor die visie een draagvlak te creëren in de vakgroepen. Doelstelling is te komen tot een gelijkgerichte evaluatiepraktijk op vakniveau. In dit traject spelen de departementshoofden een coördinerende rol. De ontwikkeling van de deskundigheid op het vlak van de evaluatie wordt nog niet gestuurd vanuit een gericht professionaliseringsbeleid. Er werd nauwelijks nascholing gevolgd met betrekking tot dit thema. Het attituderapport is in volle ontwikkeling. Het beleid wenst te komen tot studierichtingsspecifieke competentierapporten.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Visieontwikkeling** Het Technisch Instituut Sint-Laurens en het Sint-Laurensinstituut aso profileren zich als een reële pedagogische eenheid. Ze voeren een gezamenlijk beleid. De schoolvisie gaat uit van het aanbieden van de onderwijsactiviteiten vanuit een gemeenschappelijk denken voor één lerarenkorps en één groep leerlingen. Hierbij staat het doorbreken van de schotten tussen beide scholen centraal.
- Leiderschap** Vanuit de inrichtende macht is er een aansturing gebeurd door middel van een externe audit om beleidsmatig het roer drastisch om te gooien. Een van de gevolgen is dat er vorig schooljaar een nieuw directieteam werd aangesteld, bestaande uit een algemeen directeur, een pedagogisch directeur en een technisch directeur. Samen met de graadverantwoordelijken vormen ze de directieraad, die instaat voor de dagelijkse leiding op de vier campussen. Met het oog op een succesvolle reorganisatie naar één pedagogisch geheel en om een gedragen verandering te borgen, staat de departementen- en graadstructuur centraal. De pedagogische entiteit zit in een cruciale overgangsfase. Samengaand met de organisatieontwikkeling zijn beslissingen genomen om het beleid meer gestalte te geven. In dit stadium is het nog te vroeg om de resultaten ervan te zien. Wel zijn de eerste aanzetten inzake personeelsbeheer en professionalisering vastgesteld. De schoolleiding is zich bewust van het traject dat nog te doorlopen valt. Bij het doorvoeren van de veranderingen opteert ze voor een mix van geleidelijkheid en doortastendheid. Het ombuigen van tradities en bestaande culturen staat voorop. Via de departementshoofden en graadverantwoordelijken beoogt men een bottom-up sensibilisering en betrokkenheid op gang te brengen en te bestendigen. Binnen het directieteam is er een constructieve en complementaire samenwerking in het teken van een adequate schoolwerking. De schoolleiding hanteert een open omgangsstijl en is vlot aanspreekbaar voor leerlingen en personeel. Via dienstnota's, nieuwsberichten op het elektronische platform en personeelsvergaderingen worden het lerarenkorps en het ondersteunend personeel regelmatig en duidelijk geïnformeerd over de genomen beslissingen. In de geschetste context is de verdere ontplooiing van het beleidsvoerend vermogen een reële opgave. In essentie gaat het over de aansturing, de coördinatie en de opvolging van de kern van het onderwijsgebeuren, namelijk het bewust leerplangericht handelen en de onderliggende onderwijskundige processen. Daarvoor vertrouwt de schoolleiding zeer sterk op het initiatief van de departementshoofden en vakgroepen. Het bewaken van de diepgang en de doelgerichtheid van deze vorm van coördinatie is een reële uitdaging. Een niet te onderschatten factor is dat de individuele opstelling van bepaalde leraren en hun routinematig handelen een kwaliteitsvolle leerplanrealisering belemmeren. Aan de andere kant biedt het goed uitgewerkte nascholingsplan - in combinatie met de functioneringsgesprekken - een kader om bijsturingen en hervormingen door te voeren.

Besluitvorming	Er heerst een participatieve cultuur via overleg en besluitvorming op verschillende niveaus. De officiële overlegorganen zijn reglementair samengesteld en functioneren conform de regelgeving. Het niet samenkomen van de schoolraad vorig schooljaar moet bekeken worden in de context van de reorganisatie. Daarnaast zijn er een aantal werkgroepen operationeel, alsook een ouderraad en leerlingenraad. In het actief houden van wat leeft onder het personeel leveren de adviesraden -per graad en met verkozen leraren - een waardevolle bijdrage. Het is de betrachting van de schoolleiding om de adviesraad als een volwaardige denktank voor het onderwijskundige domein te laten functioneren.
Kwaliteitszorg	Traditioneel besteden beide scholen aandacht aan de interne kwaliteitszorg voor verschillende onderdelen van hun werking. Kaderend in het schoolwerkplan wordt een prioriteitenplan gehanteerd met vermelding van de beoogde effecten. Men is vertrouwd met het uitvoeren van sterkte-zwakke analyses. De schoolleiding heeft daardoor een vrij goed zicht op tal van punten die voor verbetering vatbaar zijn. De huidige initiatieven met betrekking tot kwaliteitszorg moeten niet enkel gekaderd worden in de context van de reorganisatie, maar staan eveneens in het teken van het afnemend leerlingenaantal, van de GOK-werking en van het in kaart brengen van de leerlinginstromen.
Talenbeleid	Er worden veel initiatieven genomen op het vlak van talenbeleid, maar ze missen nog onderlinge afstemming. Het taalteam onderneemt acties op het vlak van Nederlands als instructietaal en voor de communicatie. Die acties hebben een ruim bereik, al wordt het effect nog niet systematisch gemeten.
Deliberatie	De doorlichting heeft tekorten in de leerplanrealisatie in beide scholen aan de oppervlakte gebracht. Ze geven aanleiding tot een gunstig advies beperkt in de tijd en worden door de inspectie opgevolgd. Voor het Sint-Laurensinstituut aso gaat het over het vak Engels. In het Technisch Instituut Sint-Laurens slaat het tekort op de vakken mode en maatschappelijke vorming en op het specifiek deel in Basismechanica. Daarnaast is de inspectie van oordeel dat voor het vak toegepaste economie in de betrokken vakgroep voldoende kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn om het tekort weg te werken. Dit tekort wordt niet meegenomen in het advies. Ook voor de punten die kunnen verbeteren, beschikt de schoolleiding over voldoende kracht en dynamiek om de nodige bijstellingen te realiseren.
Inbreuken op de regelgeving	Het tekort in het correct toepassen van een aspect van de regelgeving - overhevelen van specifieke onderwijsdoelen naar het complementair deel - kan de school zelf wegwerken en wordt dan ook niet meegenomen naar het eindadvies.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor het vak muzikale opvoeding.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het engagement en de vakdeskundigheid van het merendeel van de leraren.
- De zorg voor de leerlingen.
- Het veilige leer- en leefklimaat.
- De brede harmonische vorming.
- De onthaalcultuur.

Wat betreft het algemeen beleid

- De inspanningen om binnen de nieuwe organisatiestructuur een ontwikkelingsdynamiek op gang te brengen.
- De aandacht voor interne kwaliteitszorg.
- De participatieve schoolcultuur en het effectieve communicatieve beleid.
- De adequate schoolwerking.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De aanpak en de evaluatie van de onderzoekscompetentie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De visieontwikkeling op vakniveau met betrekking tot de evaluatiepraktijk.
- De deskundigheidsbevordering met betrekking tot de vakken.
- De terbeschikkingstelling en het doelmatig gebruik van de uitrusting voor bepaalde vakken.
- De informatiewaarde van de rapportcommentaren en van de leerlingenagenda's.

Wat betreft het algemeen beleid

- De vakgroepwerking.
- De opvolging van de onderwijskundige processen op vakniveau.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Engels in de tweede graad en derde graad aso (wordt opgevolgd door de onderwijsinspectie).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'

omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 ASO Economie	Engels	
Graad 2 ASO Latijn	Engels	
Graad 2 ASO Wetenschappen	Engels	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Engels	Engels
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	Engels	
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	Engels	Engels
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	Engels	
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	Engels	
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	Engels	Engels
Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde	Engels	Engels
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	Engels	

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **21-02-2017** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Henri CHRISTIAEN de inspecteur-verslaggever	Katelijne Detand de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	